

Suomen Yrittäjäopiston kokemuksia Think Big -hankkeen vastuullisuustyökalujen testauksesta

22.12.2025

Suomen Yrittäjäopisto (SYO) on käyttänyt SEAMKin Think Big -Kasvuyrittäjyyden edistäminen Etelä-Pohjanmaalla hankkeessa kehitettyjä kolmea vastuullisuustyökalua. Vastuullisuustyökaluja on testattu työpajoissa Kauhavan ja Lapuan alueen yritysten kanssa Anja Anttilan vetämässä Vastuullisuus käytännön teoiksi -hankkeessa. Kumpikin hanke on Euroopan unionin osarahoittamia.

Tämä kahden hankkeen ja organisaation yhteistyö on ollut erittäin hedelmällistä ja molempia osapuolia hyödyntävää, sillä SEAMKin hallinnoimassa Think Big -hankkeessa kehitetyille työkaluille haluttiin saada käyttökokemuksia sekä yrityksiltä että fasilitaattorilta. Suomen Yrittäjäopiston hankkeessa puolestaan haettiin mikro- ja pk-yrityksille konkreettisia ja käytännönläheisiä keinoja vastuullisuuden vahvistamiseen, viestimiseen ja todentamiseen. Työpajojen kautta on saatu arvokasta ymmärrystä siitä, miten työkalut toimivat käytännössä ja millaisia oivalluksia ne synnyttävät yrityksissä.

Yrityksissä toimitaan usein vastuullisesti, vaikka sitä ei vielä tiedosteta

Anttila on huomannut työpajoissa, että vastuullisuuskeskustelun suurin haaste on se, että yrittäjät eivät miellä monia arkisia käytäntöjään vastuullisuusteoiksi. Vasta kun työkalut ohjaavat pohtimaan esimerkiksi yrityksen materiaaleja, logistiikkaratkaisuja, energiankäyttöä, digitalisaation hyödyntämistä tai sosiaalista vastuuta,

yrittäjät tajuavat *”Mehän teemme jo tätä!”*

Anttilan mukaan monet pienet ja keskisuuret yritykset toimivat jo nyt varsin vastuullisesti, mutta he eivät useinkaan ole tiedostaneet tätä. Monille yrittäjille vastuullisuus näyttäytyy yhä vaikeasti lähestyttävänä ja hieman abstraktina käsitteenä. Työpajoissa on käynyt kuitenkin nopeasti ilmi, että yritysten arki on jo täynnä valintoja ja tekoja, jotka liittyvät vastuullisuuteen. Kun nämä teot tehdään näkyväksi, yrittäjät huomaavat, että vastuullisuus ei ole irrallista strategian yläpuolella leijuvaa ajatusta, vaan kaikkea tekemistä läpileikkaava toimintatapa. Näitä vastuullisia tekoja tarkastellessa, ajattelu muuttuu ja yritysten oma toiminta alkaa hahmottua uudella tavalla. Tämä konkretisoituminen on ollut yksi työpajojen merkittävimmistä hyödyistä.

Moni yrittäjä on ajatellut vastuullisuutta ylimääräisenä lisätyönä, joka pitäisi toteuttaa kaiken muun kiireen päälle. Työpajoissa on kuitenkin huomattu pian, että vastuullisuus onkin vain näkökulma, jonka perusteella yritys tekee valintoja. Anttila on iloinnut, kuinka hän on päässyt näkemään sen, kuinka yrittäjillä ”syttyy lamppuja silmissä” kun he ymmärtävät tämän. Vastuullisuus ei ole mitään “hifistelyä” tai muoti-ilmiötä, vaan osa nykypäivän kilpailukykyä, asiakasodotuksia ja tulevaisuuden elinvoimaa ja se syntyy pienistä arkisista teoista.

Kokemuksia työpajoista – oivalluksia, dialogia ja vastavuoroista oppimista

Kun Anttila on pitänyt työpajoja alueensa yrityksille, hän on nähnyt läheltä, millaisia oivalluksia ja havahtumisen hetkiä nämä työkalut voivat parhaimmillaan synnyttää. Työpajat ovat olleet Anttilan mukaan aidon kiinnostavia ja keskustelua herättäviä. Yrittäjät ovat tuoneet pöytään omia kokemuksiaan, haasteitaan ja havaintojaan. Tämä vertaisdialogi on osoittautunut erittäin arvokkaaksi. Yritykset voivat käyttää työkaluja toki itsekseen, mutta Anttila koki, että yhteiset keskustelut toivat aivan eri tavalla oivalluksia. Kun eri toimialojen yrittäjät pohtivat vastuullisuutta yhdessä, syntyy usein sellaista “joukkoälyä”, jota yksin työskentely ei tuota. Yksi osallistuja saattaa esittää ajatuksen, joka avaa kokonaan uuden näkökulman jonkun toisen liiketoimintaan. Toiset taas kertovat käytännön ratkaisuista, joita he ovat arjessaan kokeilleet, ja jotka voivat sopia muiden yritysten toimintaan sellaisenaan.

Anttila huomasi, että työkalut auttoivat yrityksiä ennen kaikkea sanoittamaan ja tunnistamaan jo olemassa olevan vastuullisen toiminnan sekä näkemään uusia mahdollisuuksia sen kehittämiseen. Anttilan mukaan moni yrittäjä on lähtenyt työpajasta mukanaan paitsi uusia ideoita, myös uudenlaista itseluottamusta, sillä yrityksellä on jo valmiiksi paljon enemmän vastuullisuutta kuin he olivat tulleet ajatelleeksi.

Kasvukortit – konkreettisuus synnyttää oivalluksia

Kestävän liiketoiminnan kasvukortit ovat nousseet työpajoissa erityisen pidetyksi työkaluksi. Korttien vahvuus on niiden konkreettisuus. Kasvukortit kuvaavat 19 erilaista kiertotalouden ja kestävän liiketoiminnan mallia

selkeästi ja elävien esimerkkien kautta. Yrityksille on ollut merkityksellistä huomata, että esimerkkeinä käytetyt yritykset ovat omasta maakunnasta. Tämä on Anttilan mukaan synnyttänyt ”vastuullisuusyhteisöllisyyden” tunnetta, jossa ollaan ylpeitä alueella toimivista vastuullisuuden edelläkävijäyrityksistä. Samalla se on tuonut oivalluksen siitä, että Etelä-Pohjanmaalla tehdään jo paljon konkreettisia tekoja vastuullisuuden eteen ja, että näillä vastuullisuusteoilla on sekä taloudellista että ekologista arvoa.

Kasvukortit ovat auttaneet yrittäjiä tunnistamaan sekä jo olemassa olevia käytäntöjä että pieniä, helposti toteutettavia parannuksia. Esimerkiksi siivouspalveluyritys saattoi pohtia ympäristöystävällisempiä puhdistusaineita, kun taas tuotteita valmistava yritys huomasi voivansa hyödyntää omia pakkausmateriaalejaan uudelleen.

Vaikka “villi kortti” rohkaisi ideoimaan uutta ilman rajoitteita, monet yrittäjät pysyttelivät vielä melko käytännönläheisellä tasolla. Anttila uskoo, että seuraavassa työpajojen kierroksessa mielikuvitus voisi lähteä jo rohkeammin lentoon, kunhan ymmärrys vastuullisuudesta on ensin vahvistunut.

KestävyysSWOT – ympäristöhaasteiden tarkastelu avaa keskustelun

KestävyysSWOT on osoittautunut vaativaksi työkaluksi, sillä se suuntaa katseen globaaleihin ilmiöihin, joilla voi olla vaikutuksia myös paikalliseen liiketoimintaan. KestävyysSWOT koettiin työpajoissa hyödylliseksi välineeksi, mutta sen avulla syntyneet keskustelut keskittyivät Anttilan mukaan enemmän nykytoiminnan tarkasteluun kuin aivan uusien liiketoimintamahdollisuuksien hahmotteluun. Pienet yritykset elävät luonnollisesti arjen realiteettien keskellä, mikä ohjasi pohdintaa siihen, miten ympäristökuormitusta voidaan vähentää nykyisillä resursseilla. Silti työkalu herätti kiinnostavaa keskustelua. Yksi majoitusalan yrittäjä esimerkiksi pohti, että ilmaston lämpeneminen saattaa tulevaisuudessa lisätä kotimaisen matkailun kysyntää, kun Keski- ja Etelä-Euroopasta tullaan hakemaan viileämpää lomakohdetta.

Anttila näkee, että kestävyysSWOT toisi paljon syvempää pohdintaa, jos sen työstäminen tapahtuisi useampaan kertaan, rauhallisemmalla aikataululla ja ehkä laajemmassa vertaisryhmässä. Työkalu on erinomainen keskustelunavaaja, mutta se vaatii jatkopajoja, jotta yrittäjien ajatukset voivat kypsyä ja kehittyä eteenpäin. Anttila koki myös, että yrittäjät tarvitsisivat lisää tietoa globaaleista trendeistä ja niiden vaikutuksista Etelä-Pohjanmaan yrityskenttään, ennen kuin voitaisiin alkaa miettimään millaisia liiketoimintamahdollisuuksia niistä saattaisi löytyä.

Kestävän liiketoiminnan taulu – systemaattinen ja syvälle pureutuva työkalu

Kestävän liiketoiminnan taulu osoittautui monien yrittäjien mielestä antoisimmaksi työkaluksi. Se vaatii pohtimaan yrityksen koko toimintaa: arvolupausta, kumppanuuksia, prosesseja, resursseja, vaikutuksia ja

mahdollisuuksia. Anttila kertoo, että juuri tämän työkalun äärellä yrittäjät syventyivät kaikkein intensiivisimmin keskusteluun ja analyysiin. Taulu ohjaa pohtimaan sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia ja siten se auttaa näkemään vastuullisuuden strategisena kokonaisuutena, ei yksittäisinä tekoina.

Moni yrittäjä ilmaisi halunsa jatkaa taulun työstämistä työpajan jälkeen. Yksi heistä kertoi aikovansa kiinnittää taulun kotitoimistonsa seinälle ja jatkaa sen pohjalta systemaattista kehitystyötä yhdessä yrittäjäpuolisonsa kanssa. Taulu toimii parhaimmillaan juuri näin, sillä se ei anna valmista vastausta, mutta se tekee näkyväksi ne kohdat, joiden kautta yritys voi siirtyä kohti kestävämpää, jatkuvasti kehittyvää liiketoimintaa.

Työkalu ei välttämättä tuonut työpajoissa esiin täysin uusia tuotteita tai palveluita, mutta se auttoi näkemään olemassa olevan toiminnan kehittämismahdollisuuksia ja ennen kaikkea sen, miten vastuullisuus voidaan aidosti integroida yrityksen strategiaan. Anttila korostaa, että juuri strateginen työ on vastuullisuudessa keskeistä.

Helposti käyttöönotettavia työkaluja koko yrityskentän hyödyksi

Anttila pitää työkaluja helppokäyttöisinä ja erittäin soveltuvina yritysten vastuullisuustyön kehittämiseen. Selkeät ohjeistukset ja osallistava rakenne tekevät niiden omaksumisesta sujuvaa, vaikka vastuullisuusajattelu olisi ennestään vierasta. Ja vaikka SWOT ja Business Model Canvas olivat monelle ennestään tuttuja työkaluja, Think Big -hankkeen näkökulma toi niihin uudenlaista syvyyttä ja näkökulmaa.

Anttilan näkemyksen mukaan työkalut sopivat erinomaisesti aluekehittäjien ja yritysneuvojien käyttöön. Ne ovat sekä käytännönläheisiä että helposti sovellettavia ja ennen kaikkea ne tekevät vastuullisuudesta ymmärrettävää ilman, että sitä tarvitsee pelätä tai pitää liian suurena kokonaisuutena. Työpajojen kautta onkin nähty, että vastuullisuudesta tulee konkreettista ja ymmärrettävää, kun sitä tarkastellaan osana jokapäiväistä liiketoimintaa.

Seuraavaksi Anttila aikoo jatkaa työkalujen käyttöä verkkopohjaisessa työpajasarjassa, jotta yhä useampi yrittäjä voisi osallistua ajasta ja paikasta riippumatta. Tarve jatkopajoille ja syvemmälle työskentelylle on hänen mukaansa selvä. Keskustelu on vasta alussa ja kiinnostus vastuullisuuteen kasvaa jatkuvasti. Yrittäjien palautteet osoittavat, että vastuullisuus ei synny kertarysäyksellä, vaan oivallusten, keskustelun ja pienien tekojen kautta. Anttila näkee vastuullisuudessa valtavan potentiaalin. Yritykset, jotka ottavat vastuullisuuden aidoksi osaksi strategiaansa, vahvistavat asemaansa markkinoilla, vastaavat asiakkaiden odotuksiin ja luovat kestävää tulevaisuutta. Anttilan sanoin “Tämä on nykypäivää – ja se pitää meidät kiinni myös tulevaisuudessa.”

Lämmin kiitos Suomen Yrittäjäopiston Anja Anttilalle erinomaisesta yhteistyöstä ja työpajojen kokemuksien jakamisesta!

Tämä artikkeli pohjautuu projektipäällikkö Anja Anttilan esitykseen Think Big! -hankkeen webinaarissa 14.11.2025. Voit kuunnella lisää Anja Anttilan ajatuksia vastuullisuudesta, Think Big -vastuullisuustyökaluista sekä niiden käyttökokemuksista tästä podcastista.

Artikkeli on kirjoitettu osana Think Big! Kasvuyrittäjyyden edistäminen -hanketta. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Hankkeessa suunnitellut vastuullisuustyökalut on tehty yhteistyössä Seinäjoen ammattikorkeakoulun sekä kolmen eteläpohjalaisen aluekehitysyhtiön kanssa. SEAMKin, Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelun, Alavuden Kehityksen sekä Isonkyrön Kehityksen asiantuntijat ovat suunnitelleet työkalut yhdessä sekä testanneet niiden toimivuutta erilaisten yritysten kanssa. Yksi työkalujen testaaja oli Suomen Yrittäjäopisto, joka on testannut työkaluja osana Vastuullisuus käytännön teoiksi -hankkeen järjestämissä työpajoissa. Myös tämä hanke on Euroopan unionin osarahoittama.

Maarit Liikala
Asiantuntija, TKI
SEAMK

Tiina Nieminen
Asiantuntija, TKI
SEAMK